

Pedagoginen muutos -teeman yhteenveto

Tytti Tenhula

20.8.2002

Pedagoginen muutos -verkkojakso

- Tavoitteena oman kehittämishankkeen pedagogisen idean tarkentaminen ja syventäminen sekä aikataulu- ja työsuunnitelman tekeminen hankkeeseen
- Työskentelyn lähtökohtana osallistujien omiin kehittämishankkeisiin liittyvät (pedagogiset) tapaukset/haasteet/ongelmat
- Toteutus tapauskeskusteluna Optima-ympäristössä

Osallistuja-aktiivisuus jaksolla

- Lähetettyjä viestejä 935 kpl (n. 10 / hlö)
- Luettuja viestejä 25 164 kpl (n. 270 / hlö)
- Jakson tähän mennessä hyväksytysti suorittanut 72 hlöä (87%)
- Suorituskriteerit
 - » verkkokeskusteluun osallistuminen
 - » suunnitelman tekeminen oman hankkeen pedagogisista periaatteista
 - » vertaispalautteen antaminen oman vertaisryhmän jäsenten suunnitelmista (palautekeskusteluun osallistuminen)

Keskusteluaktiivisuus teemoittain

- sitoutuminen / motivointi (246 viestiä)
- reflektio (9 viestiä)
- autonomia / itseohjautuvuus (14 viestiä)
- yhteisöllisyys (43 viestiä)
- dialogi / vastavuoroisuus (33 viestiä)
- tiedon rakentelu (63 viestiä)

Mikä kannusti työskentelemään?

- asiantuntevat ja innokkaat vertaisopiskelijat, joilta sai uusia virkistäviä näkökulmia, ideoita, kokemuksia ja vinkkejä
- Ryhmäläisiltä saatu henkilökohtainen palaute ja itselle osoitetut kommentit edistivät omaa hanketta
- Se, että ihmiset tuntuivat ymmärtävän toisiaan
- Osoitetut tehtävät ja sopivan tiukka aikataulu
- Lähiseminaarin ja verkkojakson nivoutuminen yhteen
- Asiantuntijoiden kommentit ja kouluttajien muistutusviestit

Mikä esti työskentelyä?

- Viestitulva aiheutti ahdistusta
- Optima ei ollut paras mahdollinen työkalu viestien käsittelyyn
- Aikapula ja muut työkiireet
- Oman työn organisointi ja ajankäytön suunnittelu (suunnittelun puuttuminen)
- Tietokoneen ääreen pääseminen/ehtiminen ja ajoittaiset palvelinongelmat
- Useassa ympäristössä työskentely oli sekavaa

Sitoutumisesta ehkäisevät

- "...sitoutumista estää nimittäin muutkin seikat: ajan ja taitojen puute, epävarmuus, joka johtuu kokemuksen puutteesta..."
- "...vaikeuttaako sitoutumista muuten se, että tv:tä käytettäessä opettaja joutuu tuomaan työnsä enemmän kolleegoille näkyväksi ja muiden arvioitavaksi kuin ns. tavallisessa opetuksessa? Luentosalinhan oven voi aina sulkea perässään, mutta verkkoympäristössä kaikki toiminta on jollain tavoin dokumentoitua ja oppilaitoksen muiden toimijoiden (ainakin ylläpidon) nähtävissä."

Sitoutumista parantavat

- "...meidän pitäisi yrittää löytää konkreettisia esimerkkejä sellaisista asioista, jotka todella osoittavat TVT:n käytön lisäarvon ja hyödyllisyyden. Jos esim. joku opettajan on luonut onnistunutta verkkomateriaalia ja käyttää sitä menestyksellisesti opetuksessaan, hän voisi demonstroida sitä muillekin laitoksen opettajille."
- "... paras keino saada kollegat motivoitumaan ja sitoutumaan mahdollisiin uusiin työtapoihin on lähteä heidän omista pedagogisista ongelmistaan tai tarpeistaan."

Sitoutumista parantavat

- "...eräessä laitoksessa oli äidinkielenopettaja, joka ei ollut kovin innostunut osallistumaan verkko-opetuksen kehittämiseen. Hän poti ns. "laite- ja tekniikkakammoa". Asia ei korjaantunut sillä että häntä kurssitettiin verkkotyöskentelyn saloihin, vaan muutos syntyi kun pohdittiin mitä osaamista ao. opettajalla on tietyille opintojaksoille: Mitkä ovat hänen vahvuutensa jota muut tarvitsevat (viestintätaidot, kommunikaatiovalmiudet) ja mitä hän omassa työssään tarvitsee muilta (käyttö ja ylläpitotuki)? Yllä oleva esimerkki ei varmaankaan ratkaise motivaation ja sitoutumisen ongelmaa, mutta nostaa esille muutamia mielestäni keskeisiä näkökulmia: 1. Meillä on inhimillinen tarve päteä ja löytää asioista jotain tuttua. 2. Opettajan ei tarvitse itse osata kaikkea, vaan riittää että yhteisö osaa ja haluaa jakaa osaamistaan."
- "Kouluttaessani opettajia, joista selkeästi näkyi tämä tekniikkakammoisuus niin yleensä huumori auttoi ja se, että kerroin omista kokemuksistani, mistä itse lähdin liikkeelle ja missä nyt olen, kuinka avuton itse olinkaan jne.."

Sitoutumista parantavat

- "Ylhäältä käskien muutos ei onnistu, mutta mikäli halutaan saada aikaan laajempia muutoksia toiminnassa, on aivan välttämätöntä, että tiedekuntien ja laitosten johto on mukana viemässä asiaa eteenpäin. Johdon sitoutuminen ei tarkoita kuitenkaan käskyttämistä vaan muutosprosessin määrätietoista tukemista ja niiden täälläkin keskustelussa esiin tulleiden resurssien (ajan, rahan ja toisaalta hyötyjen) etsimistä."
- "...jos taas minkäänlaisia helpotuksia tai rahallisia korvauksia ei järjestetä, uusia koneita tai ohjelmia ei hankita, TVT-koulutukseen hankkiutumista ei tueta, ne ovat varmasti arvostuksen vähäisyyttä osoittavia sekä motivaatiota alentavia signaaleja."

Yhteisöllisyydestä

- "Jotta yhteisöön voi sitoutua, ilmapiirin tulee olla avoin ja luottamuksellinen niin, että kukin hyväksytään sellaisena kuin on, omine hyvine puolineen ja vikoineen. Nähdään yhteisön ja kukin siinä oleva yksilö mahdollisuuksina, meillä kaikilla on jotain annettavaa ja jotain saatavaa/opittavaa muilta, yhdessä me voimme jopa luoda uutta. Näkisin, että tällaiseen yhteisöön on helppo sitoutua...vai kuinka?"
- "Mielestäni yhteisöllisyys aitona työskentelytapana edellyttää avoimuutta ja luottamusta. Miten sitten päästäisiin avoimuuteen ja luottamukseen? Ainakin niin kauan kuin ryhmän vuorovaikutus perustuu "rajojen" säilyttämiseen tai oman aseman turvaamiseen aitoa yhteisöllisyyttä eikä luottamusta synny. "

Yhteisöllisyydestä

- "...toinen yhteisöllisyyttä edistävä tekijä on mielestäni rohkeus paljastaa tietämättömyytensä ja pyytää selvennystä/ohjausta/ neuvoa/jne. muilta ryhmän jäseniltä."
- "...tosin siitäkin on kokemuksia, että opettajat eivät jaa omia kokemuksiaan avoimesti, johtuuko tämä mahdollisesti siitä, että voi joutua arvostelun kohteeksi, vai instituution toimintamallista..."
- "...minkälaista yhteisöllisyyttä oikeastaan on realistista tavoitella? Tai siis voiko tätä yhteisöllisyyttä olla eri asteista? "

Yhteisöllisyydestä

- "...yhteisöllisyys on sekä tavoite että keino. Mielestäni se voi olla myös "sivutuote", joka syntyy puolivahingossa sitä erikseen peräänkuuluttamatta... siitähän olikin jo keskustelua, että yhteisöllisyys syntyy toiminnassa. Vaikka olen kyllä toisaalta sitä mieltä, että tällaiset kultaiset periaatteet tulisi yhdessä luoda, sopia ja tehdä kaikille tietoisiksi, kuin antaa ylhäältäpäin."
- "Jos yhteisöllisyyttä ajattelee menetelmänä tuottaa jotakin uutta, yhteistä, silloin kai on todella tärkeä "se aito oikea, riittävän konkreettinen, yhteinen päämäärä."
- "Opiskelijoiden (siis tässä opettajien) osaaminen kehittyy yhteistyössä muiden kanssa, pohtimalla asioita yhdessä ja jakamalla tietämystä. Yhteisöllisyys näin ajateltuna siis parantaa jokaisen osaamista ja antaa siksi myös motivaation osallistumiselle."

Autonomista

- "Hannu Soinin Oulussa pitämässä esityksessä oli minusta hienoin kohta se, jossa hän korosti autonomian yhtenä piirteenä sitä, että voi kysyä eli hakea ohjausta ja osaa käyttää sitä apuna. Siis irrottautuminen "Suo, kuokka ja Jussi - eikä muita sitten tarvita" -mentaliteetista, joka oli silloin tarpeen, mutta ei nyt tässä kontekstissa olekaan toimiva ja tuloksellinen tapa. Siinä on suon raivaamisen ja oppimisen ainakin yksi ero."
- "Luulen että useimmille autonomia ei ole edes ongelma tai sen merkitystä ei edes tiedosteta. Ongelmat nousevat esiin joko silloin kun vapautta ei osata hyödyntää tai vapautta valita yritetään rajoittaa."

Vuorovaikutuksesta

- "...osallistumiseni ja kommenttini verkkopaksoilla (opiskelijana ollessani) ovat syventyneet sitä mukaa, mitä useammalle kurssille olen osallistunut... Nykyään osallistumisen tasoon - ainakin itsellä - näyttää vaikuttavan sekä oma kokemus verkossa opiskelusta että se kuinka mielekkäänä koen annetut tehtävänannot tms."
- "Verkko-opiskelun kulttuuri ei synny hetkessä, vaan vaatii harjoittelua ja erilaisia kokemuksia."

Vuorovaikutuksesta

- "...kaikki saavat äänensä kuuluville, kaikilla on samanlainen mahdollisuus osallistua ja viestiä kirjoittaessa on mahdollisuus käyttää aikaa sisällön muotoiluun, mikä taas kirjoittamista tutkivien mielestä auttaa jäsentämään omia ajatuksiaan asiasta... mutta ennen kaikkea osallistujat pääsevät jakamaan ajatuksiaan muiden kanssa ja mahdollisesti rakentamaan uutta tietoa yhdessä... sosiaalinen näkökulma on vahvasti esillä."
- "... yhteisöllisyyden tunteen vahvistaminen edellyttää sitä, että osallistujat löytävät tai pikemminkin rakentavat verkkokurssin alussa yhteisen perustan ja tämä ei tarkoita pelkästään sitä, että löydetään yhteinen ymmärrys asioista, käsitteistä, uskomuksista jne... vaan täytyy löytää myös yhteinen ymmärrys siitä, kuinka toimitaan ja mitkä ovat yhteiset tavoitteet."

Tiedon rakentelusta

- "Mielestäni yliopistossa opiskelu on mitä suuremmissa määrin tiedon hallintaa: tiedon hankkimista, analysointia ja tuottamista (oppiaineesta riippumatta). Tvt on tänä päivänä keskeinen väline tässä toiminnassa, ja siksi tärkeä."

Reflektiosta

- "...täytyy olla sinut oman itsensä kanssa ennen kuin voi olla sinut toisten kanssa. Yhteisöllisessä toiminnassa ei voi saada itselleen mitään, jos ei ole valmis antamaan jotakin. Ja jotta voi antaa jotakin, täytyy tuntea itsensä. Pitää olla käynyt reflektiota itsensä kanssa. Toisaalta reflektio yhdessä toisten kanssa auttaa avartamaan omia näkemyksiä vahvistaen samalla niitä."
- "Ryhmän vahvuus mielestäni on se, että jotkut tietävät joistakin asioista enemmän, joistakin taas vähemmän. Tämä pitäisi pystyä myöntämään. Ja tästähän päästään taas reflektioon. kykyyn tunnistaa ja myöntää oma rajallisuutensa."

Summa summarum

- "...pohjimmiltaan kysymys ei pedagogisesti ole mistään kummallisesta. Teknologisestikaan kyse ei ole mistään sinänsä uudesta: nykyään toimivat ratkaisut on osattu kuvitella ja kuvata jo aikoja sitten. Toden totta: Sen sijaan meteli nousee siitä, että uudehkon teknologian soveltaminen opetuksessa (=virtuaalisuus käytännössä) on monien mielestä jostain syystä outoa, uutta ja kummallista. Mutta ilman kriisiähän ei ole kehitystä, totesivat kiinalaiset. :)"